

SIÓDEMKA W KALENDARZU BIBLIJNYM

Alfred Palla

SIÓDEMKA W KALENDARZU BIBLIJNYM

Materiał pochodzi z książki „Skarby Świątyni”, która ukazała się drukiem jesienią 1999 r.

Kalendarz biblijny

Wszystkie święta jesienne przypadały na siódmy miesiąc. Rok świątynny miał tylko siedem miesięcy od Nisan (na który przypadały pierwsze trzy święta) po Tiszri (na który przypadały ostatnie trzy święta). Siódmy miesiąc spinał rok świątynny, stanowiąc apekt procesu zbawienia, tak jak w siódmym dniu kulminował opis stworzenia.

W językach biblijnych słowo „tydzień” (sabbaton) znaczy „siedem”. Siedem dni składa się na tydzień. Siedem miesięcy tworzyło rok świątynny. Co siedem lat następował rok sabatowy, a co siedem lat sabatowych rok jubileuszowy.

Podobną rolę, jak tygodniowy sabat oraz lata sabatowe ma spełnić siódme tysiąclecie, które rozpocznie się, gdy historia grzechu dobiegnie końca. Żydzi liczą czas od tradycyjnej daty stworzenia świata, za którą przyjęli jesień roku 3761 p.n.e. Aktualny rok żydowski można obliczyć dodając 3761 lat do aktualnego roku w kalendarzu gregoriańskim. Na przykład rok 2000 w kalendarzu żydowskim jest rokiem 5761. [1]

Współczesny kalendarz hebrajski, którego autorem był rabin Hillel II (ok. 330-365), różni się od biblijnego. Miesiące wyznacza w nim kalkulacja, a nie obserwacja, jak w czasach starotestamentowych. Święta obchodzone przez dzisiejszych Izraelitów nie wypadają na dni, na które wskazywałyby starotestamentowe zasady ich wytyczania, jak przyznają autorzy Encyklopedii żydowskiej.[2]

Większość narodów świata posługuje się dziś słonecznym kalendarzem. [3] W czasach biblijnych posługiwano się kalendarzem księżycowym. Na rok składało się 12 miesięcy liczących 29 lub 30 dni. W sumie około 354 dni, czyli 11 dni mniej, niż w kalendarzu słonecznym. Tę różnicę niwelowano dodając dzień do miesiąca Adar oraz miesiąc do roku przestępnego. [

4

]

Nów księżyca

Słowo „miesiąc” w większości języków wywodzi się od księżyca. Nów rozpoczynał każdy miesiąc. Święto nowiu uświęcało go, nadając mu odpowiedni ton. Rozpoczynał je dźwięk trąb (Lb.10:10) oraz ofiary (Lb.28:11-15).

Nów księżyca przypominał co miesiąc, że Bóg jest Stwórcą. Pomagał ludziom zbliżyć się do Boga, gdyż przeznaczano go na studium Słowa Bożego. Służył też na spotkanie z bliskimi. W tym celu przygotowywano specjalne posiłki, które spożywano w atmosferze radości. W opisie stworzenia czytamy, że słońce i księżyc są „znakami dla oznaczania pór, dni i lat” (Rdz.1:14).

Występujące tu hebrajskie słowo moed, przetłumaczone jako „pór”, nie oznaczało pór roku, lecz święta wyznaczone na wspólne spotkania ludu Bożego

(Ps.104:19; Kpł.23:2)

. Prawdopodobnie chodziło o święta nowiu.

Z tego wynikałoby, że święcono je, zanim pojawili się Żydzi, a nawet zanim zaistniał grzech. Potwierdza to zapowiedź Izajasza, że sabat i nów księżyca będą święcone, gdy ziemia powróci do stanu sprzed grzechu (Iz.66:23).

Nów i sabat (w odróżnieniu od dorocznych świąt) nie miały typologicznego (ceremonialnego) charakteru. Nie ilustrowały służby Mesjasza, jeśli nie liczyć specjalnych ofiar, które składano w sabat, nów księżyca oraz każde z dorocznych świąt (Lb.28). Do nich nawiązuje apostoł Paweł pisząc: „Niechże

was tedy nikt nie sądzi z powodu pokarmu i napoju albo z powodu święta lub nowiu księżyca bądź sabatu. Wszystko to są tylko cienie rzeczy przyszłych; rzeczywistością natomiast jest Chrystus

”

(Kol.2:16)

. [[5](#)

] Ofiary te wskazywały na Mesjasza i w Nim znalazły swe wypełnienie.

Rok sabatowy

Rok ten nazywano również "Siódmym", gdyż obchodzono go co siedem lat (Wj.23:11; Kpł.25:20)

. Ziemia miała w nim "

odetchnąć

", aby nie ulec wyjąłowieniu

(Kpł.25:4)

. Nie orano w nim, nie siano, ani nie zbierano żniw

(Kpł.25:4-5)

. Co siódmy rok przypominał Izraelitom, że są tylko dzierżawcami ziemi, która należy do Stwórcy.

W zamian, Bóg obiecał dać obfite żniwo w szóstym roku, by mogli odłożyć zapasy na rok siódmy. I tak się działo! Wszystko, co wyrosło dziko w roku sabatowym mogło być zebrane przez potrzebujących (Wj.23:11; Kpł.25:6-7). W tym roku zwalniano też od obowiązku spłacania długów, ale nie od samych długów (

Pwt.15:1-4)

.

Rok sabatowy nie był praktykowany w Izraelu w ciągu pięciu stuleci poprzedzających niewolę babilońską. Kiedy liczba tych zaniedbanych lat sabatowych sięgnęła 70, po 490 latach, nastąpiła niewola, która dała ziemi judzkiej 70-letni odpoczynek. Prorok Jermiasz napisał:

"Dokąd kraj nie wywiąże się ze swych szabatów, będzie leżał odłogiem przez cały czas swego zniszczenia, to jest przez siedemdziesiąt lat " (2Krn.36:21). Po niewoli babilońskiej rok sabatowy był przez Żydów tak skrupulatnie przestrzegany

(Neh.10:31)

, że Aleksander Wielki, a potem Rzymianie zwalniali Judeę od płacenia podatków w tym roku. [

[6](#)

]

Rok jubileuszowy

Po siedmiu latach sabatowych, czyli 49 latach, w roku pięćdziesiątym wypadał rok

jubileuszowy.[7] Tego dnia brzmiał szofar, ogłaszając umorzenie długów oraz wolność dla niewolników, nawet jeśli ich służba trwała mniej niż sześć lat (Kpł.25:8-12). W tym roku ziemia wracała do swego pierwotnego właściciela (Kpł.25:13. 23-28)
. Rok jubileuszowy przywracał ustalony przez Boga stan rzeczy.

W tym roku ziemia miała odpocząć, podobnie jak w roku sabbatowym. W zamian Bóg obiecał potrójne zbiory w roku poprzedzającym, aby wystarczyło jedzenia na rok sabbatowy, na następujący po nim co 49 lat rok jubileuszowy, oraz na rok następny, to jest dopóki nie zebrano plonów (Kpł.25:20-22). Stanowiłoby to cud utwierdzający wiarę ludzi w prowadzenie Boże, ale rok jubileuszowy na ogół nie był przestrzegany.

* * *

Nów księżycy, rok sabbatowy, rok jubileuszowy nie miały ściśle ceremonialnego charakteru, toteż nic nie stałoby na przeszkodzie, aby dalej korzystać z ich błogosławieństw. Nie znam jednak wielu ludzi, którzy mieliby wiarę i odwagę wypróbować wiążące się z nimi obietnice...

Dni tygodnia są w Biblii bez nazwy. Określano je liczebnikami. Przykładowo niedziela jest "pierwszym dniem tygodnia" (Łk.24:1), poniedziałek "drugim", wtorek "trzecim", itd. Wyjątkiem był dzień siódmy? sobota oraz szósty? piątek, zwany "

Łk.23:54)

, dlatego, że służył do przygotowania domu, ubrania, jedzenia na sobotę. Sabbat miał być dniem nabożeństwa, wolnym od pospolitych zajęć. Sobota była pierwszym pełnym dniem Adama po stworzeniu

(Rdz.1:27)

. Bóg stworzył człowieka szóstego dnia

(Rdz.1:31)

, aby mógł spędzić siódmy dzień ze Stwórcą. Odtąd sabbat miał służyć ludzkości za dzień odpoczynku i nabożeństwa

(Wj.20:8-11)

"I ukończył Bóg w siódmym dniu dzieło swoje, które uczynił, i odpoczął dnia siódmego od wszelkiego dzieła, które uczynił. I pobłogosławił Bóg dzień siódmy, i poświęcił go, bo w nim odpoczął od wszelkiego dzieła swego, którego Bóg dokonał w stworzeniu " (

Rdz.2:2-3)

Bóg się nie męczy (Iz.40:28). Odpoczął, bo tylko przez zmianę zachowania można uświęcić czas (Hbr.4:4). Siódmy dzień, aby być sabatem, wymaga zmiany zachowania. Bóg odpoczął, bo siódmego dnia wszystko było "bardzo dobre";

(Rdz.1:31)

. Bóg spiał nim, niczym złotą kłamrą, stworzenie. Dlatego siódemka symbolizuje w Biblii pełnię i doskonałość.

W opisie stworzenia występuje ciekawy chiasm (paralelizm), który podkreśla teologiczną wymowę pierwszego rozdziału Biblii. Struktura tekstu wskazuje, że dla człowieka najważniejsza jest przyjaźń z Bogiem ? czas poświęcony na nabożeństwo i społeczność z Nim. Zauważmy, że paralelę dla pierwszego dnia (niedzieli) ? stworzenie światła ? jest czwarty dzień (środa), w którym Bóg odsłonił słońce i księżyc. Podczas drugiego dnia (poniedziałek) Bóg stworzył morze i niebo, a w paralelnym dniu piątym (czwartek) ? nappełnił je ptactwem i rybami morskimi. Trzeciego dnia (wtorek) pokrył ląd roślinnością, a w odpowiadającym mu dniu szóstym (piątek) nappełnił go zwierzętami i stworzył człowieka, któremu dał za pokarm dał rośliny i owoce (Rdz.1:29).

Chiasm w opisie stworzenia (Rdz.1-2)

Struktura tekstu podkreśla wagę, jaką Bóg przywiązuje do czasu, który człowiek spędza na społeczności z Nim. Siódmy dzień jest jedynym, który nie ma odpowiednika wśród dni tygodnia, toteż nie może być zastąpiony innym.

Sabat jest w Biblii nie tylko pamiątką stworzenia, ale także uwolnienia z niewoli egipskiej

(Pwt

.5:15)

. Bóg wyprowadził swój lud, aby mógł cieszyć się sobotnią społecznością z Nim. Przez 40 lat wędrówki Izraelici otrzymywali mannę w podwójnej ilości w piątek, ale nie otrzymywali jej w sobotę, aby mogli łatwiej dojrzeć w niej dłoń Stwórcy.

Apostoł Jan uwzględnia oba aspekty przykazania sobotniego w Apokalipsie. Zachęca do oddania chwały "temu, który stworzył niebo i ziemię, i morze, i źródła wód" (Ap.14:7) przez aluzję do sabatu, jako pamiątki stworzenia

(Wj.20:11)

. Nawiązuje też do uwolnienia z Egiptu, kiedy podczas plag, zamiast ludu Bożego, poginęli jego prześladowcy

(Ap.13-14)

. Ten opis Jan wieńczy Pieśnią Mojżesza, którą Izraelici śpiewali po cudownym wybawieniu z rąk prześladowców

(Ap.15:1-4)

. [

[8](#)

] Wyzwolenie z niewoli egipskiej w biblijnej typologii zapowiada cudowne uwolnienie ludu Bożego w czasach końca.

Sabat ma więc dla wierzących podwójne znaczenie: pamiątki stworzenia oraz pewności zbawienia. Powinien być obchodzony w duchu refleksji nad dwiema wielkimi wydarzeniami: stworzeniem i zbawieniem. Biblia akcentuje to, podając za przyczynę obchodzenia sabatu zarówno stworzenie świata (Wj.20:11), jak koniec niewoli egipskiej (Pwt.5:15)

* * *

Dzień sobotni u tych, którzy go święcą, rozpoczyna się o zmierzchu w piątek modlitwą rodzinną przy stole nakrytym białym obrusem, pięknie zastawionym, przyozdobionym zapalonymi świecami. Po odczytaniu fragmentu Pisma Świętego następuje wspólna kolacja.

Rachuba czasu od północy jest rzymską tradycją. W czasach biblijnych 24 godziny zaczynały się ze zmierzchem, obejmowały poranek i dobiegały końca o zachodzie słońca (Rdz.1:5.8.1

3)

. Nie trzeba było mieć zegarka, aby wiedzieć, kiedy kończy się dzień.

Wielu uważa sabat za część kultury żydowskiej, co stanowi błędne uproszczenie. Sabat datuje się sprzed upadku człowieka w grzech. Nasuwa to dwa wnioski. Po pierwsze, nie mógł wskazywać na żaden aspekt służby Mesjasza, a zatem znaleźć w niej swe wypełnienie. Po drugie, ludzkość otrzymała go na tysiące lat zanim na ziemi pojawili się Żydzi (Rdz.2:1-3; Wj.20:11)
Dlatego też Jezus podkreślił, że sobota została dana całej ludzkości (Mk.2:27)

Autor Listu do Hebrajczyków napisał, że sobotni odpoczynek pozostaje dla nas źródłem błogosławieństw Bożych. Dzięki społeczności, jaką w tym dniu możemy mieć z Bogiem i Jego ludem, sabat stanowi przedsmak nadchodzącego królestwa Bożego.

„Powiedział bowiem Bóg na pewnym miejscu o siódmym dniu w ten sposób: I odpoczął Bóg w siódmym dniu po wszystkich dziełach swoich. I znowu na tym miejscu: Nie wejdą do mego odpoczynku. Wynika więc z tego, że wejdą tam tylko niektórzy, gdyż ci, którzy wcześniej otrzymali dobrą nowinę, nie weszli z powodu swego nieposłuszeństwa, dlatego Bóg na nowo wyznacza pewien dzień .. A zatem pozostaje odpoczynek szabat dla ludu Bożego. Kto bowiem wszedł do Jego odpoczynku, odpocznie po swych czynach, jak Bóg po swoich. „ (Hbr.4:4-10)

W oryginale greckim w miejscu „odpoczynek” występuje słowo sabbatissmos, które oznaczało sobotę.[9] Sabbatissmos tygodnia stworzenia ? pierwszy pełny dzień jaki Adam spędził ze Stwórcą dla święcących go chrześcijan jest przedsmakiem wieczności, którą spędzą w przyjaźni ze Zbawicielem.

Sabat uświadamia konieczność odpoczynku od codziennej pracy i zdania się na Boga. Stanowi też zapowiedź czasu, gdy ludzie znów, jak Adam, żyć będą w obecności Boga (Hbr. 4)

Odpocząć w zamierzonym przez Boga duchu, oznacza przyjąć uczynki Mesjasza w miejsce własnych i zdać się na Tego, który odpoczął w sabat zarówno po zakończeniu dzieła stworzenia jak po wykonaniu dzieła zbawienia ? Jezus po śmierci na krzyżu pozostał w

grobie przez dzień sabatu, i zmartwychwstał dopiero pierwszego dnia tygodnia.

Zaskakuje, że nowotestamentowy autor pisząc (i to do kogo) do Hebrajczyków stwierdza, że jako naród nigdy nie zachowywali sabatu zgodnie z intencją, jaką Bóg zamierzył dla tego dnia. Jak to możliwe, przecież Żydzi słyną ze skrupulatnego święcenia soboty?

Przestrzegając tysięcy tradycji nałożonych na sabat przez rabinów, Izraelici (jako naród) przeoczyli jego wyższy cel. Tym celem, według autora Listu do Hebrajczyków, była przyjaźń z Chrystusem i odpoczynek w Jego dziełach (najpierw w stworzeniu, potem wyzwoleniu, a na końcu zbawieniu).

Zachowując sabat legalistycznie Żydzi nie doznali jego prawdziwego błogosławieństwa (Rdz. 2:1-3)

. Dowiedli tego krzyżując i pośpiesznie chowając Pana sabatu

(Mt.12:8)

w piątek przed zmierzchem, aby zdążyć na rozpoczęcie... soboty

(J.19:31)

Przypisy

1. Ze względu na to, że cywilny rok żydowski rozpoczyna się na jesieni (1 Tiszri), w pierw...
2. Jewish Encyclopedia, s.v. "Calendar", s. 500.
3. Twórcą współczesnego kalendarza był Juliusz Cezar. Składa się nań 365 dni w roku oraz d...
4. Lata przestępne w hebrajskim (księżycowym) cyklu, który liczy 19 lat wypadają na trzeci, sz...
5. Apostoł Paweł posługuje się technicznym zwrotem, który występuje w Starym Testamencie
6. Józef Flawiusz, Dawne dzieje Izraela, 11, 8:5-6; 14, 10:6.
7. Talmud Jerozolimski, Naszim, Kidduszin, 1, 2:59a
8. Plaga ciemności w Apokalipsie nawiązuje do tego starotestamentowego wydarzenia (Ap.16:...
9. A Greek-English Lexicon of the New Testament and Other Early Christian Literature, s. 739.

Włwetka i pisarski dorobek

artykułu

wnictwo

[autora artykułu](#)

[Alfredem Palla](#)

[BETEZDA](#)

